

שיעור 8: ביטויים

1. התודע

משמעות: הכיר לראשונה.

דוגמה: חברי ההרכב המוזיקלי **התודעו** זה לזה בבית הספר למוזיקה.

משפט שלכם

2. אָזר עז

משמעות: "תפס אומץ".

דוגמה: לאחר תקופה ארוכה **אזרתי עוז** והתנצלתי בפניו על המעשה שעשיתי.

משפט שלכם

3. חָזר לְאִיתָנוּ

משמעות: הבריא.

דוגמה: יובל היה חולה במחלה ממושכת, וכעת הוא **חזר לאיתנו**.

משפט שלכם

4. חִשְׁקָה נִפְשׁוּ (ב-)

משמעות: רצה מאוד.

דוגמה: פתאום באמצע הלילה **חשקה נפשו** בגלידה.

משפט שלכם

5. **נַפֵּל מִבְּטוֹ (על)**

משמעות: עיניו נתקלו במשהו או במישהו.

דוגמה: הסתובבתי במכירת חצר, ופתאום **נפל מבטי** על קופסת תכשיטים יפהפייה מצופה לכה מבריקה. מיד קניתי לי אותה.

משפט שלכם

6. **עָלָה בְּדַעְתּוֹ**

משמעות: חשב על רעיון.

דוגמה: הטילו עליי לתכנן משחק לערב חֶבְרָתִי לקבוצה שלי בתנועה, ופתאום **עלה בדעתי** להכין "חבילה עוברת" עם משימות הקשורות לקורס ההדרכה שעברנו בחודש שעבר.

משפט שלכם

7. **עָמַד בְּדַבּוּרוֹ**

משמעות: קיים את הבטחתו.

דוגמה: המורה **עמד בדיבורו** ושחרר אותנו מוקדם בשיעור האחרון כדי שנספיק להגיע הביתה בזמן ולצפות במשחק הגמר.

משפט שלכם

8. **רָאָה אֹר**

משמעות: פורסם.

דוגמה: השנה **ראה אור** ספר השירים השלישי של המשוררת הנודעת.

משפט שלכם

9. שְׁאֵל בְּעֶצְתוֹ

משמעות: התייעץ עם מישהו, ביקש ממישהו עצה.

דוגמה: לפני שתשקיע בזה כסף, כדאי שתשאל בעצתו של בעל ניסיון.

משפט שלכם

10. אַרוּחָה דְּשָׁנָה

משמעות: ארוחה גדולה ועשירה, ארוחה מלאה כל-טוב.

דוגמה: אחרי ארוחה דשנה אני תמיד מרגישה עייפות.

משפט שלכם

11. בְּרָכָה לְבִטְלָה

משמעות: השקעה שנעשתה לשווא, מאמץ שנידון לכישלון.

דוגמה: ניקיתי את הבית לקראת המסיבה, אבל זו הייתה ברכה לבטלה, כי כשנגמרה המסיבה וכולם הלכו, הייתי צריך לנקות שוב.

משפט שלכם

12. אֲלִיָּה וְקוֹץ בָּהּ

משמעות: משהו טוב שיש בו חיסרון.

מצאתי שמלה יפהפייה, אבל אליה וקוץ בה –
חייבים לכבס אותה ביד.

משפט שלכם

הידעתם?

אליה היא הזנב השמן של הכבשה. באליה יש בליטה קטנה שבקצה שלה עוקץ, ויש קושי לגזוז את הצמר.

קראו את הקטעים שלפניכם, והשלימו אותם בביטויים שלמדתם.
בסוף כל קטע כתובים מספרי הביטויים המתאימים לקטע.

קטע 1

הספר שאחי כתב, _____ בשבוע שעבר, ורציתי להפתיע אותו.
_____ להזמין את כל החברים שלו אלינו הביתה ל _____
כשתכננתי את ההפתעה, _____ של חברה טובה שהפתיעה
את הוריה ביום הנישואין שלהם, והיא נתנה לי כמה עצות טובות וגם
הבטיחה שתעזור לי בהכנות. ביום המיועד היא _____ ידעתי
שהיא לא תאכזב אותי, כי כש _____ אליה לפני כמה שנים, היא
עזרה לי ללמוד למבחן, ומאז אני יודע שהיא אחת שעוזרת. ובכן, הפעם
היא עזרה לי בארגון ההפתעה ובהכנת האוכל, והכול היה מוכן בזמן.
כשאחי הגיע, כל האורחים כבר היו, וההפתעה הייתה מושלמת. זה היה
ערב בלתי-נשכח. כל הטרחה הזו לא הייתה _____.

(11, 10, 9, 8, 7, 6, 1)

קטע 2

דודתי _____ לאחר מחלה ממושכת, והחלטתי ללכת לבקר אותה.
כשנכנסתי לביתה, היא חיבקה אותי בחום ומיד הציעה לי את המאכלים
שאני אוהבת. ישבנו לאכול ודיברנו על כל מיני דברים. כשסיימנו, עזרתי
לה לפנות, ועד שהיא סיימה להכניס את הכלים למדיח, הסתובבתי קצת
בדירה. _____ על הספר החדש של הסופר האהוב עליי, אשר
_____ לא מזמן ו _____ מאוד. היססתי והתלבטתי כמה
דקות אבל לבסוף _____ וביקשתי שתשאיל לי אותו. "בשמחה!"
השיבה דודתי האהובה ומיד נתנה לי את הספר. "את יכולה להשאיר אותו
אצלק", הוסיפה בחיוך. בסתר ליבי חשדתי שהיא קנתה אותו בשבילי כי
ידעה שהוא הסופר החביב עליי. "את יודעת", אמרתי לה לפני שהלכתי,
"אין עוד דודה כמוך בכל העולם כולו!" התחבקנו ונפרדנו לשלום.

(8, 5, 4, 3, 2)

העשרה מתחומי דעת עתירי מלל

העתיקו לכאן מילים וביטויים שפגשתם לראשונה במהלך השבועות האחרונים.

כתבו את הפירוש של כל אחד מהם, וכתבו משפט שיהיו בו הביטוי או המילה.

1. _____ - _____
2. _____ - _____
3. _____ - _____
4. _____ - _____
5. _____ - _____
6. _____ - _____
7. _____ - _____
8. _____ - _____
9. _____ - _____
10. _____ - _____

שיעור 9: מבדק החודש

השלימו את הקטע שלפניכם במטבעות לשון, בביטויים ובניבים שלמדתם.

(שיעור 2, 6)

_____ התרעתי על הסכנה ליד בית הספר. ראיתי ש_____:

אי-אפשר לראות את התמרור המורה שילדים עוברים כאן, ואפילו התמרור "עצור" קצת מוסתר בגלל ענפי העץ. רציתי _____ . אבל דבריי היו _____ . כשהרגשתי ש _____ , החלטתי לפתוח בשביתה, וגייסתי את כל התלמידים בשכבה שלי. הצלחנו במשימה: סידרו את התמרורים. _____ , ואפילו המורה שלי _____ .

לפניכם קטע ללא מילות קישור. כתבו אותו מחדש, והשתמשו במילות קישור מתאימות. תוכלו להיעזר במילים שבטבלה בשיעור 5.

אתמול בערב נפגשתי עם חברים. ישבנו ודיברנו. מישהו הציע שנצא לבלות. במשך חצי שעה התווכחנו לאן ללכת. כל אחד הציע בלוי אחר. החלטנו ללכת לסרט. זה מה שהרוב רצו בהצבעה. הגענו לקולנוע, והתברר שאיחרנו: הסרט התחיל. לא היה טעם להיכנס. החלטנו לקנות כרטיסים להצגה הבאה. בינתיים שיחקנו מחבואים בגינה הציבורית הסמוכה. כך העברנו את הזמן עד שהתחיל הסרט. נהנינו מכל הערב.

כתבו את המשמעות של כל אחת מהמילים המודגשות במשפטים שלפניכם. היעזרו בשורשים ובמשפחות מילים.

- ציפורים רבות **חורפות** בארצנו.

הפירוש: _____

- יש נחילאים **המקננים** בארץ, בעיקר בבקעת החולה ובבקעת הירדן.

הפירוש: _____